L. 70.

I. KURENDA SZKOLNA.

1864.

OBWIESZCZENIA KONKURSOWE.

L. 1468 z r. z. Wcelu obsadzenia nowo utworz. posady *nauczyciela* przy szkole trywialnéj *w Łęgu* (parafii Jurków) obwodu Tarnowskiego, patronatu prywatnego, do któréj jest przywiązana roczna pensya w kwocie 170 złr. a. w. tudzież pauszale 63 złr. na opał i inne wydatki szkolne, rozpisuje się konkurs z terminem do *30. Stycznia 1864.*

Tarnów dnia 21. Grudnia 1863.

L. 25. Tożsamo na obsadzenie posady *pomocnika naucz.* przy szkole trywialnéj w *Podgórzu*, obwodu Krakowskiego, patronatu prywatnego, do któréj przywiązaną jest roczna pensya w ilości 180 złr. a. w. z terminem do *25. Lutego 1864.*

Tarnów dnia 7. Stycznia 1864.

L. 50. Przy szkole głównéj w *Wadowicach*, patronatu prywatnego, posada *pomocnika naucz.* z roczném Adjutum 84 złr. a. w. z terminem do *1. Marca 1864.*

Ubiegający się o te posady, mają prośby swoje własnoręcznie napisane i dokumentami należytemi co do uzdolnienia i zasług opatrzone, Władzy Konsystorskiéj za pośrednictwem Zwierzchności właściwych przedłożyć.

Z. 1365 v. J. 1863.

Neue Volksschulen=Zustandstabellen sind erschienen.

Im k. k. Schulbücherverlage in Wien sind neue Volksschulen=Zustandstabellen erschienen, von denen der Bogen 3 kr. kostet. Dieselben haben, vom Schuljahre 186¾ angefangen, in Anwendung zu kommen.

Da dieselben von den bis Ende des Schuljahres 1863 im Gebrauch gewesenen nur in einigen Rubriken abweichen, so wird die für die letzte ertheilte Gebrauchsanweisung (Siehe Cur. X. aus 1854) größtentheils ausreichen, nur wird Nachfolgendes noch zu merken sein.

a) In den offenen Unterrubriken der IV. Hauptrubrik der neuen Tabellen werden die bestehenden Unterrichtssprachen einzuschreiben sein, damit ersichtlich werde, an wie vielen Schulen der Unterricht bloß in einer, und an wie vielen in zwei, oder drei Sprachen und in welchen Sprachen ertheilt werde.

b) Damit die V. Hauptrubrik „Zeit des Unterrichtes" verläßlich ausgefüllt werde, haben die S. B. Aufseher über die bezügliche Schuleinrichtung die genaueste Uiberzeugung sich zu verschaffen.

c) Rücksichtlich der richtigen Ausfüllung der VI. Hauptrubrik „In Verbindung stehende Schulen" und der gleichfalls veränderten Hauptrubrik „Schulbesuch" dürfte kaum ein Zweifel obwalten; insbesondere wird bemerkt, daß im Krakauer Verwaltungsgebiethe keine „Gewerbeschulen" bestehen.

d) Die in den Zustandstabellen enthaltenen Rubriken „Anmerkungen" dienen theils zur Erläuterung der eingestellten Ziffern, theils zu Ergänzungen und zur Hervorhebung besonders bemerkenswerther Angelegenheiten der einzelnen Schulen.

e) In die Rubrik „Trivialschulen" sind auch die hierlands bestehenden so genannten „geregelten Pfarrschulen" einzuziehen.

Das hohe k. k. Staatsministerium hat, laut Eröffnung der Krak. k. k. Statth. Kom. v. 26. Nov. 1863, Z. 25285, mit Erlaß v. 10. Oktober 1863, Z. 10288 die Erwartung ausgesprochen, daß der Termin zur Einsendung der neuen Tabellen genau werde zugehalten werden. Damit dieses geschehen könne, versehen Wir uns zu den Hochw. k. k. S. B. Aufsehern, daß sie die Zustandstabelle Uns bis längstens Ende September jeden Jahres Uns vorlegen werden. Tarnow 4. Dez. 1863.

Z. 1429 v. J. 1863.

Ein heiliges Bild u. das Bildniß Sr Majestät für jedes Schulzimmer anzuschaffen.

Es ist aus vielen Gründen wünschenswerth, daß jedes Schulzimmer mit einem heiligen Bilde und dem Bildniße Sr Majestät ausgestattet werde.

Nach h. Statth. Commissions Eröffnung v. 5. Dez. 1863, Z. 29889 werden die k. k. Bezirksämter aufgefordert, für die Anschaffung dieser Bilder, wo sie noch nicht bestehen, aus den Mitteln der Schulgemeinden oder den eingeflossenen Schulstrafgeldern unverweilt Sorge zu tragen... hingegen in Betreff der Hauptschulen wird die Bemerkung gemacht, daß diese Bilder an denselben aus den Aufnahmsgeldern angeschafft werden könnten.

Hievon werden die unterstehenden Schulorgane in Kenntniß gesetzt, und zugleich zur eifrigen Mitwirkung angewiesen. Tarnow am 23. Dezember 1863.

Z. 1454 v. J. 1863.

Schulbibliotheken sollen errichtet werden.

Von Seite der hohen k. k. Regierung ist Uns das Ansinnen zugekommen, die schon so oft angeregte, sehr nothwendige und überaus nützliche Angelegenheit der Errichtung von Schulbibliotheken aufzufrischen und erneuert in Erinnerung zu bringen.

Indem Wir diesem hochbehördlichen Begehren hiemit nachkommen, richten Wir an die Hochw. Schulvorstände und Ortspfarrer die Bitte, für diesen Schulzweck nach thunlichster Möglichkeit wirken zu wollen. Die Resultate ihres Bemühens wäre zur hierämtlichen Kenntniß zu bringen. Tarnow am 18. Dez. 1863.

Z. 29.

Die Schulkurrenden aus anderwärtigen Mitteln anzuschaffen.

Mit Erlaß der Krak. k. k. Statth. Kom. v. 23. Dez. 1863. Z. 26322 sind sämmtliche k. k. Bezirksämter beauftragt worden, die Schulkurrende pro 1864 für jede Trivial- und Pfarrschule aus den Strafgeldern oder aus andern Gemeindemitteln durch die HH. Pfarrer zu pränumeriren.

Für die Hauptschulen darf der Betrag dieser Kurrende aus den Aufnahmsgeldern bestritten werden. Tarnow am 20. Jänner 1864.

Z. 30.

Ein Grund und Inventar Bienenstock anzukaufen.

Mit Bezug auf den Erlaß der bestandenen Krakauer k. k. Landes-Regierung vom 9. April 1857 Z. 7330 sind sämmtliche k. k. Kreisbehörden mit Erlaß der Krak. k. k. Statth. Kom. v. 28. Dez. 1863, Z. 30689 aufgefordert worden, mit allen zu Gebothe stehenden Mitteln dahin wirken zu lassen, daß für jede Schule ein entsprechender Grund in der Nähe des Schulhauses gewonnen, und darauf eine Obstbaumschule angelegt; ferner, daß für jede Schule ein Inventar Bienenstock aus den Mitteln der Schulgemeinden angekauft und zur Ertheilung des Unterrichtes über Bienenzucht benützt werde. Zugleich wurde der Wunsch ausgesprochen, der Kuratklerus möchte die k. k. Bezirksämter in den dießfälligen Verhandlungen kräftig unterstützen.

Tarnow am 20. Jänner 1864.

Z. 1455.

Fruziński zum Musterlehrer ernannt.

Wir bringen hiemit zur Kenntniß, daß Wir uns bewogen gefunden haben, den Trivialschullehrer Franz **Fruziński** aus **Łącko** zum Musterlehrer zu ernennen, weil derselbe in der Zeit der im heurigen Frühjahre gewesenen Schulen-Inspizirung sich so hervorgethan hat, daß der inspizirende k. k. Herr Schulrath Dr. Macher mit demselben vollkommen zufrieden war und ihn für diese Auszeichnung beantrage zu sollen, für recht und billig erachtete. Tarnow 18. Dez. 1863.

L. 101 z r. 1863.

Niektóre przestrogi dla Nauczycieli, którzy oraz są Organistami, Kościelnymi...

Ciąg dalszy do Kur. XVI. r. z.

III. W kościele i Zakrystyi.

Służba Organisty tam, gdzie jest osobny *kościelny*, ogranicza się zwykle na graniu i śpiewaniu... jednak jeśli Organista przyjął na siebie obowiązki *Kościelnego*, to i takowe pełnić musi. Jako *Kościelny* powinien pilnować dzwonów, światła, bielizny, aparatów, sprzętów różnych; ubierania księży, ministrowania, usłużenia przy obrzędach różnych, ochędostwa we wszystkiem i t. p.

Dawniejszemi czasy co do ministrowania Królowie i Książęta, Hetmani i Senatorowie i wszelka Szlachta kwapili się do usługi kościelnéj, i poczytywali sobie to za honor i szczęście, kiedy mogli z mszałem w ręku towarzyszyć i ministrować kapłanowi podczas przenajświętszéj Ofiary, którą spełniał na Ołtarzu Pańskim. To też przez tę mocną wiarę z téj ofiary szczodrobliwe łaski błogosławieństw Bożych na nich spływały. I zaprawdę podobnoć niema większéj zasługi, jak poświęcać się na usługi Tego, który jest królem nad wszystkiemi królami, Panem nad wszystkiemi panami i jedynym Dawcą prawdziwego szczęścia i zbawienia.

Cóż tedy powiedzieć o takich Nauczycielach i Organistach, którzy ukończywszy jako tako kurs pedagogiczny, już się za tak znacznych poczytują ludzi, iż im się zdaje, jakoby usługa kościelna, która im nie raz i znaczne materyalne przynosi korzyści, powołaniu ich ubliżała. Tacy Organiści posługi kościelne, czy to podczas Mszy. Ś. czy przy udzielaniu SS. Sakramentów, przy wywodach, pogrzebach i innych obrzędach kościelnych ze wstrętem tylko i niby jaką pańszczyznę z musu odbywają. Oj bodajby to tacy zawsze sobie przypominali tęsknotę Psalmisty (LXXXIII) do świątyni w tych słowach: *Jak miłe przybytki Twoje Panie zastępów! żąda i ustaje dusza moja do pałaców Pańskich...* albo co mówi Chryzostom S. *) „*iż kościół jest mieszkaniem aniołów, pałacem niebieskim*“ albo co wyrzekł Zbawiciel świata: *Dom Ojca mego jest domem modlitwy...* — a wnetby uznawali, iż usługa w przybytkach Pańskich zaszczyt i błogosławieństwo im przynosi! Niechże więc w tym względzie na następujące pamiętają przestrogi:

1. Nauczyciel-Organista-Kościelny powinien się nauce szkolnéj i usłudze kościelnéj z równą gorliwością i chlubnym zapałem poświęcać, i tak sobie ile możności zobopólne urządzić zatrudnienia, aby ani kościół dla szkoły, ani szkoła dla kościoła nie ponosiły uszczérbku. Jeżeli ma pomocników czy to do usługi kościelnéj, czy do szkoły, niech się na nich nie opuszcza, ale sam wszystkiego doziera, bo sam za wszystko odpowiedzialnym.

2. Dzwonienie czy to na *Aniołpański*, czy na nabożeństwo powinno się jak najregularniéj w przeznaczonym odbywać czasie.

3. Jeżeli porządek i chędogość miłemi są w każdym domu, to tém milszemi będą w przybytkach Pańskich, gdzie jak mówi Chryzostom Ś. „*Niebo jest otwarte, gdzie Chrystus na tronie siedzi, i wszystko niewidomemi duchami jest napełnione.*“ **) W kościele zatem jako mieszkaniu Bożém największa czystość i świętobliwość przestrzeganą być ma. Ołtarze, zakrystya, chór, ambona, konfessionały, choć nie bogato, ale zawsze czyściutko i chędogo wyglądać powinny. Nie będzie to bynajmniéj z ubliżeniem powadze Nauczyciela-Organisty, ale owszem poświadczeniem skromności i żywéj wiary jego, jeżeli weźmie szczotkę lub skrzydło do ręki i z Ołtarzów i Świętych Pańskich i t. d. prochy i pajęczyny pozmiata. Parafijanie wszystko dobrze spostrzegają, i pewnie tego Nauczyciela pochwałami obsypywać będą, jeżeli zobaczą, jak nie tylko wewnętrznéj czystości w kościele, ale i zewnętrznéj przyzwoitości na smętarzu pilnie przestrzega. *C. d. n.*

---

*) O liście 1. do Korynt. **) Homil. 14. do Żyd.

Z Konsystorza Biskupiego,

Tarnów dnia 21. Stycz. 1864.

Józef Alojzy,
Biskup Tarnowski.

Jan Figwer,
Kanclerz prow.

Tarnów i Jasło. Drukiem A. Rusinowskiego, 1864.